

магістр ІІНО Київського національного університету
будівництва та архітектури
e-mail: klimarinchuk@gmail.com

e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Data about the authors

Maryna Klymchuk,

Professor of the Department of Organization and Management of Construction of Kyiv National University Construction and Architecture, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Iryna Ivakhnenko,

Ph.D., associate professor, deputy director from educational and methodical work of ІІНО of Kiev National University of Civil Engineering and Architecture

e-mail: ivakhnenkoirina@ukr.net

Yuriy Porfiriev,

master of ІІН of Kiev National University of Civil Engineering and Architecture

e-mail: klimarinchuk@gmail.com.

Данные об авторах

Климчук Марина Николаевна,

профессор кафедры организации и управления строительством Киевского национального университета строительства и архитектуры, к.э.н., доцент

e-mail: klimarinchuk@gmail.com

Ивахненко Ирина Сергеевна,

к.э.н., доцент, заместитель директора по учебно-методической работе ІІНО Киевского национального университета строительства и архитектуры

e-mail: ivakhnenkoirina@ukr.net

Порфирьев Юрий Леонидович,

магістр ІІНО Киевского, национального университета строительства и архитектуры

УДК 338.012

DOI: 10.5281/zenodo.2581201

ГОРЯЧЕВА К.С.

Застосування нових підходів в сучасних умовах організації бізнесу

Аналізуючи особливості ведення бізнесу в сучасних умовах динамічного розвитку суб'єктів підприємницької діяльності, запропоновано розглянути поняття підприємницької діяльності, дослідити аспекти підприємницької діяльності, ознайомитися з різними видами підприємств, розглянути новий підхід до організації підприємницької діяльності на підприємстві. Досліджено фактори зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Продемонстровано зниження ролі відомих підприємців в створенні і розвитку успішних компаній, на перший план виходять підприємницькі структури, де всі співробітники задіяні у процес господарювання. Доведена необхідність впровадження колективних інновацій. Головну мету керівника визначено як забезпечення самореалізації людей і їхніх творчих здібностей. Особисто споживача пропонується залучати в процес покращення і трансформування продуктів виробництва.

Ключові слова: підприємництво, організація, підприємницьке середовище, організація бізнесу, інтрапренерство, автоматизація проектування, smart-заводи.

ГОРЯЧЕВА К.С.

Применение новых подходов в современных условиях организации бизнеса

Анализируя особенности ведения бизнеса в современных условиях динамического развития субъектов предпринимательской деятельности, предложено рассмотреть понятие предпринимательской деятельности, исследовать аспекты предпринимательской деятельности, ознакомиться с различными видами предприятий, рассмотреть новый подход к организации предпринимательской деятельности на предприятии. Исследованы факторы внешней и внутренней среды предприятия. Продемонстрировано снижение роли известных предпринимателей в создании и развитии успешных компаний, на первый план выходят предпринимательские структуры, где все сотрудники задействованы в процесс хозяйствования. Доказана необходимость внедрения коллективных инноваций. Главная цель руководителя определена как обеспечение самореализации людей и их творческих способностей. Лично потребителя предлагается привлекать в процесс улучшения и трансформации продуктов производства.

Ключевые слова: *предпринимательство, организация, предпринимательская среда, организация бизнеса, интрапренерства, автоматизация проектирования, smart-заводы.*

HORYACHEVA K.S.

Application of new approaches in modern Business conditions

Based on analyz of the features of doing business in modern conditions of dynamic development of business entities, it is suggested to consider the concept of entrepreneurial activity, to explore aspects of entrepreneurial activity, to familiarize with various types of enterprises, to consider a new approach to organizing entrepreneurial activities in the enterprise. The factors of the external and internal environment of the enterprise are investigated. The decline in the role of well-known entrepreneurs in the creation and development of successful companies has been demonstrated. Entrepreneurial structures come to the forefront in the conduct of business. In addition, all employees ought be involved in the management process. The need to introduce collective innovations is proved. The main goal of the leader is defined as ensuring the self-realization of people and their creative abilities. The consumer is invited to involve in the process of improving and transforming the products of production.

Keywords: *entrepreneurship, organization, business environment, business organization, intrapreneurship, automation of design, smart-factories*

Постановка проблеми. Відомі підприємці завжди відігравали вагомий роль в створенні і розвитку успішних компаній в минулому і теперішньому. Але зараз спостерігається зниження цієї ролі. На перший план виходять підприємницькі структури, тобто ті компанії, в яких заохочується підприємництво і всі співробітники притягнені до цього процесу. Мова йде про колективні інновації, тому і задача керівника – це створення умов для формування таких інновацій, що в кінці забезпечить самореалізацію людей.

Постановка задачі. Розглянути поняття підприємницької діяльності, дізнатися про аспекти підприємницької діяльності. Ознайомитися з видами підприємств. Розглянути новий підхід до організації підприємницької діяльності на підприємстві. Дослідити фактори зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Розглянути інтрапренерство в сучасній діяльності суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Існує багато визначень терміну «підприємець», що підтверджує і показує розвиток уявлень про нього. В економічній літературі поняття «підприємець» вперше з'явилося у Загальному словнику комерції (Париж, 1723), де підприємцем вважалася людина, яка бере на себе «зобов'язання з виробництва або будівництва об'єкта». Тривалий час в літературі підприємництво розглядалося переважно в сфері обміну (торгівлі). Згодом відношення до підприємництва змінювалося, і воно

поступово стало використовуватися в багатьох сферах людської діяльності.

Як науковий термін поняття «підприємець» з'явилося в роботах англійського економіста початку XVIII століття Р. Кантільона, який вважав підприємця посередником, що має можливість купувати товари дешевше, а продавати дорожче. Однак, Кантільон звернув увагу, що такі люди діють не тільки в сфері обігу, а й у сфері виробництва, при цьому не обов'язково бути власниками засобів виробництва.

Французький економіст Ж.Б. Сей вважав, що «підприємець переміщує економічні ресурси з області низької продуктивності і низьких доходів в область більш високої продуктивності і прибутковості». Це визначення пов'язує підприємництво з важливими економічними показниками – продуктивністю і прибутком.

Пізніше підприємцями стали називати осіб, що діють в умовах ризику, які несуть відповідальність за підприємницьку справу. У XX столітті характеристики підприємництва поповнилися такими, як новаторство (Й. Шумпетер), використання будь-яких можливостей з максимальною вигодою [3], ініціативність і відповідальність (А. Шапіро). А. Маршал і його послідовники приділяли велику увагу організаторській функції підприємця.

Досить просте і змістовне визначення підприємництва дає В.І. Даль. Він пише, що «робити» означає «затівати, вирішуватися виконати будь-яку нову справу, приступати до здійснення будь-

чого значного»; звідси «підприємець» – «той, хто щось почав».

Аналізуючи різні точки зору з цього питання, можна зробити висновки, що в підприємництві виділяють різні аспекти:

- економічний аспект (підприємець організовує роботу, використовуючи наявні в його розпорядженні засоби виробництва (наприклад, машини і обладнання, сировину та матеріали) для досягнення цілей, які часто виражаються в певних економічних показниках, найважливішим з яких є прибуток);

- особисто-психологічні аспекти (підприємець повинен володіти певними навичками і характеристиками – комунікабельність, лідерство, вміння бачити нове і т.д.).

Підприємець здійснює підприємницьку діяльність. Підприємницька діяльність – це реалізація особливих здібностей підприємця, що виражається в раціональному поєднанні факторів виробництва, що припускає майнову відповідальність і прийняття на себе ризику [2].

Підприємницька діяльність – самостійна, здійснювана на свій ризик діяльність, спрямована на систематичне отримання прибутку від користування майном, продажу товарів, виконання робіт або надання послуг, зареєстрована в цій якості у встановленому порядку.

В основі підприємницької діяльності лежить підприємницька ідея. Пошук ідеї є найбільш складним завданням, через важким формалізації процесу.

Існує дві причини для того, щоб не розпочинати підприємницьку діяльність: по-перше, відсутність підприємницьких можливостей; і, по-друге, відсутність розуміння процесу підприємницької діяльності. Однак можливість існує завжди, тому залишається лише друга причина як підстава для відмови від початку підприємницької діяльності. Це означає що не всі бажають і не всі можуть.

Але, якщо людина і зараз думає, що підприємництво не заслуговує її уваги, що бути найманим працівником набагато легше і безпечніше, з точки зору ризиків втрати роботи, заробітку, то вона помиляється. Да, дійсно, найпоширеніший спосіб отримати гроші, якщо ви не народилися багатим, – це працювати. Але, все ж таки, по-перше, людина опиняється в умовах жорстокої конкуренції з боку таких самих працівників. Щоб отримати більше, ніж вони, вона повинна бути кращими в своїй справі, що не легко. По-друге, не забувайте, що сучасна економіка сильно змінюєть-

ся, в ній виникають структурні зміни, зрушення і темп таких змін значно нарощуються останнім часом, що може призводити і вже призводить до вимивання цілих сегментів економіки і сфер зайнятості населення.

Підприємець здійснює свою діяльність в підприємницькому середовищі.

Підприємницьке середовище – загальна економічна ситуація, що включає в себе ступінь економічної свободи, наявність (або можливість прояву) підприємців, переважання ринкового типу економічних зв'язків, можливість формування капіталу і використання необхідних ресурсів [4].

Показником ступеня свободи підприємництва служить число знову створених (протягом певного періоду) підприємств, в тому числі малих і середніх підприємств.

Ефективність функціонування та розвитку підприємництва в значній мірі визначається державною політикою в даній області, діяльністю місцевої (регіональної) законодавчої і виконавчої влади, зовнішніми умовами конкретних регіонів.

Для досягнення цілей, які важко або неможливо досягти одній людині, люди можуть об'єднуватися в організації.

Щоб вважатися організацією, об'єднання повинно відповідати обов'язковим умовам:

- наявність не менше двох людей, які вважають себе членами цієї групи;

- наявність принаймні однієї суспільно корисної мети (тобто кінцевого результату, до якого прагне дана організація);

- члени групи свідомо працюють разом, щоб досягти намічених цілей.

Залежно від спрямованості і специфіки діяльності організацій вони можуть носити неформальний і формальний характер.

У першому випадку для задоволення різних соціальних потреб створюються організації, які не мають формальних ознак. Це переважно невеликі групи, об'єднані за принципом товариських відносин. Протягом деякого часу вони не мають якоїсь єдиної мети і організуються для задоволення своїх культурних, спортивних та інших інтересів.

У другому випадку вони формуються в певному порядку, який дозволяє ефективно впливати на взаємодію людей, що входять в таку організацію. Відмінною її рисою є документи, що регламентують дії організації і її членів. Це можуть бути статуту, положення, правила та інші поведінкові норми.

Обов'язкова наявність керівників організації, призначених або обраних на посаду вищою структурою. Прикладом формалізованих організацій є підприємства, політичні партії, державні установи тощо.

Згідно з Податковим Кодексом України організації поділяються на прибуткові та неприбуткові.

Прибуткові організації – організації, діяльність яких заснована на отриманні прибутку і розподіл отриманого прибутку між учасниками.

Неприбуткові організації – організації, що не мають в якості основної мети своєї діяльності одержання прибутку і не розподіляють отриманий прибуток між учасниками.

Найбільш поширеною формою організацій є підприємства, які є первинною структурною ланкою економіки. Поняття «підприємство» передбачає тільки юридичну особу.

Підприємство – самостійний господарюючий суб'єкт, створений для виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг з метою задоволення суспільних потреб і отримання прибутку. Підприємство являє собою виробничо-технологічне, організаційне і економічне об'єднання.

Показником ступеня свободи підприємництва служить число знову утворених (протягом певного періоду) підприємств, в тому числі малих і середніх підприємств [6].

Ефективність функціонування та розвитку підприємництва в значній мірі визначається державною політикою в даній області, діяльністю місцевої (регіональної) законодавчої і виконавчої влади, зовнішніми умовами конкретних регіонів.

Здійснюючі свою виробничо-господарську діяльність, підприємство отримує ззовні сировину і матеріали, паливо, різні види енергії, фінансові ресурси, інформацію в різному вигляді, основні засоби, наймає працівників та інше.

Крім того, підприємство вступає у взаємні відносини зі споживачем своєї продукції та послуг, з різними державними та громадськими організаціями, воно діє в рамках існуючих законів. Все це утворює навколишнє (зовнішнє) середовище підприємства, стан та зміна якого визначає складність управління підприємством.

В цей процес все частіше включають самого споживача, який допомагає компанії покращувати і трансформувати свої продукти. А з зростанням автоматизації виробництва, включаючи автоматизацію проектування ми опиняємось на порозі виробничого типу, де практично виключаються посередники в транслюванні питань споживачів. Мова йде про так звані smart-заводи. Машини зможуть самостійно приймати всі рішення і видавати на виході продукт, орієнтуючись на миттєвий запит споживача. Значення підприємця – організувати систему збору таких запитів споживача і організувати саме виробництво.

Розглянемо роботу підприємства з точки зору його оточення.

Факторами внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства є зовнішнє і внутрішнє середовище.

Зовнішнє середовище – це умови і чинники, що діють в оточенні підприємства і впливають на

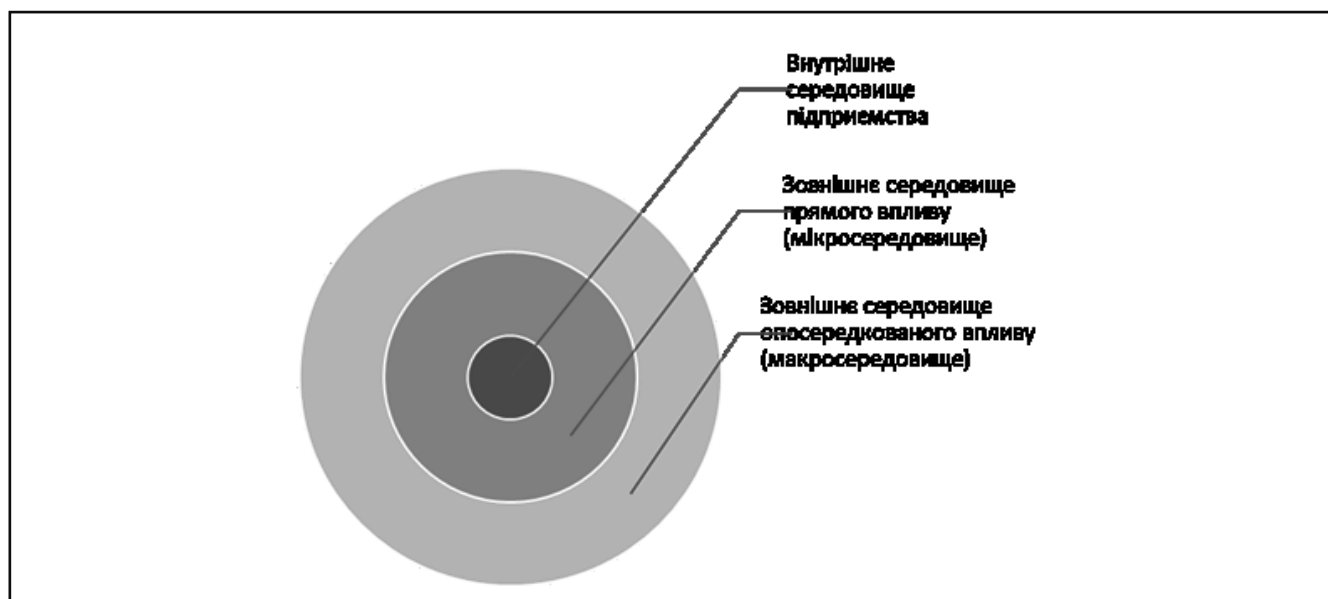

Рисунок 1. Фактори внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства

різні сфери його діяльності і невідконтрольні підприємству.

Внутрішнє середовище – це елементи, які підконтрольні підприємству, які створюють деяку стійкість підприємства і його структури і одночасно забезпечують гнучкість, (тобто можливість пристосовуватися до вимог зовнішнього середовища). До таких елементів можуть бути віднесені, наприклад, функціональні підрозділи підприємства – маркетинг, бухгалтерія, постачання, збут, фінанси, НДДКР (R & D). Вимоги стійкості і гнучкості – найважливіші вимоги до організації підприємства. І якщо ви підприємець, це вказує на те, що ви вмієте пристосовуватись і здатні шукати можливості в нових умовах.

Зовнішнє середовище підприємства поділяється на:

- мікросередовище підприємства (ділове середовище);
- макросередовище підприємства.

Мікросередовище підприємства (ділове середовище, зовнішнє середовище прямого впливу) представлено такими учасниками як: покупці, постачальники, конкуренти, посередники (які також можуть бути і покупцями), іншими контактними аудиторіями (ЗМІ, банки, державні установи, громадські організації). Всі вони можуть впливати на підприємство, але і воно може впливати на них шляхом, наприклад, ведення переговорів.

Макросередовище (зовнішнє середовище непрямого впливу) підприємства представлено такими факторами як: економічна обстановка, політична обстановка, соціальні чинники, науково-технічні фактори, фактори культурного середовища, демографічні чинники, природне середовище, законодавство. Впливати на фактори зовнішнього макросередовища практично неможливо, до них потрібно пристосовуватися.

До факторів зовнішнього середовища можна віднести такий як глобальні міграції населення (приплив мігрантів в країну може привести до скорочення і заробітної плати, а може зменшити кількість вакансій). Хоча в економіці не все залежить від міграції. Заробітна плата, умови праці сильно залежать від політичних та економічних рішень і рівень заробітної плати зазвичай нижчий від очікуваного.

Існує така форма підприємництва, як внутрішньофірмова підприємницька діяльність. Співробітник може бути найманим в організації, але при цьому шукати і знаходити шляхи вдосконален-

ня діяльності, шукати нові джерела доходу організації, при цьому змінюється і його роль в організації. Він перетворюється з статті «Витрати», яка пов'язана з необхідністю виплати йому заробітної плати і соціальних відрахувань (Пенсійний Фонд, Фонд медичного відрахування) в джерело доходу. І якщо від першого легко відмовитись (наприклад, в період кризи, зниження доходів або ж невиконання співробітником своїх функціональних зобов'язань), то від другого відмовлятися складно і недоцільно. Навпаки співробітник компанії стає новим в один ряд з його співвласником і може розраховувати на підвищення своїх доходів.

У теоретичних дослідженнях і на практиці все більше уваги приділяється внутрішньофірмовому підприємництву, або інтрапренерству.

Поява інтрапренерства насамперед пов'язана з тим фактором, що багато великих підприємств переходять на підприємницьку форму організації і ведення справ.

Інтрапренер – це людина, яка ініціює та запроваджує відкриту підприємницьку діяльність в рамках діючого підприємства, при цьому її діяльність підтримується керівництвом.

Інтрапренерство полягає в тому, що на діючому підприємстві, яке випускає певну продукцію (роботу або послуги), створюються умови для висування новаторських підприємницьких ідей.

Метою інтрапренерства є:

- підвищення ефективності підприємства;
- активізація та використання творчого потенціалу співробітників;
- підвищення ефективності використання ресурсів підприємства;
- швидка реакція на зміни потреб ринку;
- швидка реалізація різних нововведень;
- створення основи для подальшого розвитку виробництва.

Як і будь-яке інше явище, інтрапренерство має свої позитивні і негативні сторони. Для забезпечення його успіху необхідно знати можливості інтрапренерства і створювати комплекс умов щодо реалізації цих можливостей.

Все більша кількість організацій підтримує такий підхід і заохочує його [5]. Однак існує і загроза в цьому випадку. Вона пов'язана з тим, що співробітника можуть перекупити або він може піти і відкрити свій власний бізнес.

В сучасних умовах технології виробництва, організація виробництв – стають складнішими,

Рисунки 2. Новий підхід до організації бізнесу на основі залучення клієнтів і співробітників в підприємницьку та інноваційну діяльність

роль окремих підприємців та інноваторів – людей, здатних щось винайти або придумати і запустити виробництво, дещо знижується. Жодної конкурентної переваги або ї більш ефективної технології виробництва, боротьба йде за кожну соту відсотка економії і вигоди на всіх стадіях виробничого процесу. У зв'язку з цим, все більше говорять про колективні інновації, тому і завдання керівника часто розглядають – як створення умов для формування таких інновацій та розвитку внутрішньофірмового підприємництва, в кінцевому підсумку для творчості і самореалізації людей, розширюючи їх до клієнтів компанії, які також можуть брати участь в процесах оптимізації.

В сучасних умовах технології і організація виробництва стають складнішими. Роль окремих підприємців і інноваторів – людей, здатних щось винайти або придумати і запустити виробництво, дещо знижується. Не залишається жодної конкурентної переваги або більш ефективної технології виробництва, боротьба йде за кожну соту відсотка економії і вигоди на всіх стадіях виробничого процесу.

У зв'язку з цим, все більше говорять про колективні інновації, тому і завдання керівника часто розглядається – як створення умов для формування таких інновацій та розвитку внутрішньо-

фірмового підприємництва, в кінцевому підсумку, для творчості і самореалізації людей, розширюючи їх до клієнтів компанії, які також можуть брати участь в процесах оптимізації.

Висновки

Отже, звертаючи увагу на те, що підприємництво – це основа розвитку економіки, до теперішнього часу залишається неможливим досягти стабільних умов для ведення бізнесу як в нашій країні, так і в економіках зарубіжних країн. Тому доцільним буде спостереження і оперативна адаптація до змін факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, а також застосування зарубіжного досвіду. Необхідність формування інституту інтрапренерства стає дедалі більш актуальною для подальшої ефективної організації бізнесу.

Список використаних джерел

1. Баффет У. Ессе об инвестициях, корпоративных финансах и управлении компаниями / Уорен Баффет: Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2009. – 268 с.
2. Волкова А.П. Экономика предприятия 2–е изд., перераб. и доп. – М.: Дело, 2013. – 358 с.
3. Друкер П. Бизнес и инновации / Питер Ф. Друкер: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д.: Вильямс», 2009. – 432 с.

4. Сулоева С.Б. Экономика предприятия: учебное пособие / С.Б. Сулоева и др. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-т, 2016. – 136 с.

5. Харгадон Э. Управление инновациями. Опыт ведущих компаний / Эндрю Харгадон: Пер. с англ. – М.: ООО «И.Д.: Вильямс», 2006. – 304 с.

6. Харниш В. Развитие бизнеса инструменты прибыльного роста / Верн Харниш: Пер. с англ. – М.: «МИФ», 2016. – 470 с.

References

1. Buffett, W.E. The Essays of Warren Buffett: Lessons for Corporate America. Transl. engl. – M.: Alpina Business Books, 2009.

2. Volkova, A.P. Economy company. 2nd edition, rev. and compl. – M.: Delo, 2013.

3. Drucker P.F. Innovation and Entrepreneurship. Transl. engl. – M.: Williams, 2009.

4. Suloeva S.B. Economics of the enterprise: textbook / S.B. Suloeva et al. – St. Petersburg: Publishing house Polytechnic. Univ., 2016.

5. Hargadon, A. How Breakthroughs Happen: The Surprising Truth about How Companies Innovate. Transl. engl. – M.: Williams, 2006.

6. Harnish, V. Scaling Up: How a Few Companies Make It... and Why the Rest Don't. Transl. engl. – M.: MIF, 2016.

Дані про авторів

Горячева Кіра Сергіївна,

к.е.н., доцент, старший науковий співробітник Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка
e-mail: horyachevakira@gmail.com

Данные об авторах

Горячева Кира Сергеевна,

к.э.н., доцент, старший научный сотрудник Военного института Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
e-mail: horyachevakira@gmail.com

Data about the authors

Kyra Horyacheva,

PhD in Economics, Assistant Professor senior scientist of Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kiev
e-mail: horyachevakira@gmail.com

УДК 001.102:330.341.1:334.716:657-047.36

DOI: 10.5281/zenodo.2581205

ЛАПАКУЛИЧ М.Ю.,
РИБАКОВА Л.П.,
ШЕЛЕМОН Л.М.

Використання інформації бухгалтерського обліку для моніторингу економічного потенціалу підприємства

Предметом дослідження є системне використання інформації бухгалтерського обліку для моніторингу економічного потенціалу підприємства.

Метою дослідження є обліково-аналітичне забезпечення моніторингу економічного потенціалу підприємства, визначити його сутність, функції та види.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний метод наукового пізнання, метод аналізу і синтезу, порівняльний метод, метод узагальнення даних.

Результати роботи. У статті дано означення поняття моніторингу обліково-аналітичної інформації щодо управління підприємством. Визначено функції інформаційних ресурсів моніторингу економічного потенціалу підприємства.

Висновки. Результатами проведеного дослідження стали наступні висновки: розглянуті види моніторингу в контексті його обліково-аналітичного забезпечення, що будуть сприяти систематизації та конкретизації його змісту, а також комплексному розумінню сутності процесу моніторингу як самостійного виду аналітичних досліджень в системі управління економічним потенціалом підприємства.

Ключові слова: моніторинг, бухгалтерський облік, підприємство, економічний потенціал, інформація, ефективність, доходи, витрати.